

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2002/5

Karar Sayısı : 2002/14

Karar Günü : 15.1.2002

R.G. Tarih-Sayı :17.04.2002-24729

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Urla Asliye Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 21.12.2000 günlü, 4616 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun"un 1. maddesinin 5. bendinin (a) alt bendinde yer alan kuralın ".....Türk Ceza Kanunun 303....." bölümünün, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Sanıklar hakkında, Türk Ceza Kanunu'nun 303. maddesinin 1. fıkrası gereğince cezalandırılmaları için Asliye Ceza Mahkemesine açılan ve mahkumiyetle sonuçlanan kamu davası sonucu verilen kararın Yargıtay ilgili dairesince bozularak mahalline gönderilmesi üzerine, 4616 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun" un 1. maddesinin 5. bendinin (a) alt bendinde yer alan kuralın "...TCK'nun ... 303 ..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin iddiayı ciddî gören mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4616 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun"un 1. maddesinin 5. bendinin itiraz konusu kuralı da içeren (a) alt bendi şöyledir:

"Ancak:

a)Türk Ceza Kanununun 125 ila 157, 161, 162, 168, 171, 172, 188, 191, 192, 202, 205, 208, 209, 211 ila 214, 216 ila 219, 240, 243, 264, 298, 301 ila 303, 305 nci maddelerinde, 312 nci maddenin ikinci fıkrasında, 313 üncü maddesinde, 314 üncü maddenin birinci fıkrasında, 339 ila 349, 366, 367, 383, 394, 403 ila 408, 416 ila 418 ve 503 ila 506 nci maddelerinde,

yer alan suçları işleyenler hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz"

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

İtiraz başvurusunda dayanılan Anayasa kuralları şunlardır:

1- "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

2- "MADDE 10.- Herkes, dil, ırk.renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar"

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşım KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Enis TUNGA'nın katılmaları ile 15.1.2002 günü yapılan toplantıda, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- İtiraz Konusu Kuralın Anlam ve Kapsamı

4616 sayılı Yasa'nın iptali istenilen kuralı da içeren 1. maddesinin 5. bendinin (a) alt bendinde, bu bendde belirtilen yasa maddelerinin uygulanacağı suçları işleyenlerin yasanın 1. maddesinde öngörülen hükümlü ve tutukluların lehine olan düzenlemeden istifade edemeyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Türk Ceza Kanununun "Adliye Aleyhinde Cürümler" başlıklı dördüncü babın "Tevkifhane ve Hapishaneden Firar ve Firara vesatât" isimli yedinci faslında yer alan 303. maddesi, hükümlü veya tutukluların kaçması eyleminin memurun kasta dayalı olmayan kayıtsızlık veya tedbirsizliğinden neşet etmesi halinde ilgili memur hakkında uygulanacak cezai yaptırımı düzenlemektedir.

B- Anayasaya Aykırılık Sorunu

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, Türk Ceza Kanunu'nun 299. maddesinde yaptırımı öngörülen hapsedildikten sonra firar suçunun 4616 sayılı Yasa kapsamına alındığı ve tutuklandıktan sonra firar suçunu düzenleyen Türk Ceza Kanunu'nun 298. maddesi ile memurun görevini kötüye kullanma suçunu hükme bağlayan Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesinin yasa kapsamına alınması yolunda Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararı bulunduğu halde 303. maddesinde yaptırıma bağlanan suçun istisna tutulmasının Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde tanımı yapılan Hukuk Devleti, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyan toplum yaşamında adalete ve eşitliğe, uygun bir hukuk düzeni kuran ve bu düzeni sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün davranışlarında hukuk kurallarına ve Anayasaya uyan, işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan devlettir.

Hukukun temel ilkeleri arasında yer alan eşitlik ilkesine, Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilmiştir. Buna göre, "yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasada öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

Yasakoyucunun itiraz konusu kuralı, kamu yararı ve kamu güvenliğini gözeterek diğer suçlardan ayırık tutup 4616 sayılı Yasa kapsamı dışında bıraktığı anlaşılmaktadır.

İtiraz konusu kural ile cezaî yaptırıma bağlanan suç, hapsedildikten sonra ve tutuklandıktan sonra firar, görevi kötüye kullanma suçlarından farklı hukuksal durumu içermekte ve niteliği ile kamu güvenliği yönünden ayrıcalık göstermektedir. Belirtilen suçların eşitlik ilkesi yönünden karşılaştırılmasına olanak yoktur.

Kaldı ki yasakoyucu, kuşkusuz Anayasa'nın ve Ceza Hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla düzenleme yapabilir.

Açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk Devleti ile 10. maddesindeki eşitlik ilkelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

21.12.2000 günlü, 4616 sayılı "23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Kanun"un 1. maddesinin 5. bendinin (a) alt bendinin, Türk Ceza Kanunu'nun 303. maddesi yönünden Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 15.1.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Yalçın ACARGÜN	Sacit ADALI	Ali HÜNER

Esas Sayısı : 2002/5
Karar Sayısı : 2002/14

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Rüştü SÖNMEZ

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Enis TUNGA